

Arbeids- og sosialdepartementet
v/ arbeids- og sosialminister Torbjørn Røe Isaksen
Postboks 8019 Dep.
0033 Oslo

Vår sak nr: SAK-00481-F0H2M2

Dato: 10.2.2020

INNSPILL TIL STATSBUDEJETTET FOR 2021

Norsk Tjenestemannslag (NTL) vil med dette komme med våre innspill til statsbudsjettet for 2021 for Arbeids- og velferdsetaten samt Arbeidstilsynet.

Arbeids- og velferdsetatens driftsbudsjett

Siden 2015 er NAVs driftsbudsjett kuttet med 428 millioner som følge av ABE-kutt. Dette tilsvarer rundt 600 årsverk. Samtidig har regjeringen store forventninger til den jobben som skal gjøres vedrørende bistand og veiledning for den store gruppen som trenger det. Dette er et regnestykke som ikke går opp hvis ikke etaten får flere ressurser.

NTL mener EØS-saken er et direkte resultat av kuttpolitikken og kunne vært oppdaget og avverget på et langt tidligere tidspunkt om etaten hadde rådd over tilstrekkelige ressurser.

Internrevisjonens rapport sier tydelig at årsakene til feilene er:

- mangelfull EØS-kompetanse i NAV
- dårlig kapasitet i Arbeids- og velferdsdirektoratet
- misforståelser og dårlig kommunikasjon internt og eksternt

Som følge av EØS-saken/trygdeskandalen er tilliten til NAV svekket. Dette fører til merarbeid, blant annet ved at samtaler tar lengre tid enn før skandalen. NTL vil advare mot å fortsette kuttpolitikken samtidig som NAV er i en sårbar situasjon. Etaten har riktignok fått en ekstrabevilgning på 40 millioner i 2020 til oppryddingsarbeidet. Dette tilsvarer ikke en gang osthøvelkuttene for 2020, og NTL mener beløpet langt fra er tilstrekkelig. Ansatte har blitt tatt ut av andre oppgaver for å jobbe spesielt med feilrettingen, med det resultat at de ordinære arbeidsoppgavene deres blir satt på vent. Det er åpenbart at dette vil ramme NAVs brukere.

NTL ber om at NAVs driftsbudsjett styrkes med minimum 200 millioner for 2021 for å gjøre etaten i bedre stand til å fylle samfunnsoppdraget. Det er blant annet behov for å styrke den trygdefaglige og EØS-faglige kompetansen i etaten for å forsøke å unngå nye skandaler.

Tiltaksbudsjettet

NAV kjøper tiltak fra eksterne aktører (kommersielle og ideelle) for størstedelen av tiltaksbehovet (over 95 %). Det fins knapt andre enn NAV som kjøper så stor andel av kjernevirksomheten fra eksterne aktører. Tiltak i egenregi viser meget gode resultater. NTL foreslår at det lages en opptrappingsplan hvor fullmakten til å omdisponere fra tiltaksbudsjettet til driftsbudsjettet økes til 1 mrd. kroner. Dette kan eksempelvis gjøres over 4 år, med en opptrapping på 250 millioner i året.

Tolkehjelp til hørselshemmede

Folketrygdlovens kapittel 10 hjemler blant annet rett til tolkehjelp til hørselshemmede og tolke- og ledsagerhjelp for døvblinde. Tolkeområdet dekkes dels av ansatte tolker i NAV Hjelpemidler og tilrettelegging og dels av frilanstolker. Utgifter til frilansetolkene dekkes over stønadsbudsjettet til NAV, med timesatser fastsatt av Arbeids- og sosialdepartementet. NAV har i dag 170 ansatte tolker som dekker 45 % av oppdragene, mens frilansere dekker 55 % av oppdragene. Som frilanser har man ikke samme rettigheter som fast ansatte, blant annet med hensyn til pensjonsrettigheter og rettigheter ved sykdom. Praksisen med å dekke en så stor andel av behovet med innleide fremstår også som tvilsom, men er i stor grad begrunnet med at kostnadene dekkes på ulike budsjettposter. NTL mener dette må ryddes opp i, og krever at NAV får en økning i driftsbudsjettet for å ansette flere tolker i NAV.

Oppdragene som typisk tas av fast ansatte og av frilans er ikke helt like (blant annet lengde på oppdrag og tid benyttet til reisetid). Dersom NAV får flere ansatte betyr dette at de tar oppdrag som før har blitt utført av frilanstolker. Regnestykket er derfor litt mer komplisert enn å gange opp dagens antall tolker. En beregning fra NAV Hjelpemidler og tilrettelegging viser at dersom NAV skal dekke 80 % av oppdragene med fast ansatte trenger NAV 124 flere tolker. Tilsvarende vil behovet være 161 flere ansatte tolker for å dekke 90 % av behovet og 87 flere tolker for å dekke 70 % av oppdragene. For best mulig ressursutnyttelse samt sikre en faglig god løsning, vil en dekning av 80 % av oppdragene med fast ansatte tolker være best. Dette innebærer et økt budsjettbehov i størrelsesorden 100 millioner på NAVs driftsbudsjett. Det vil da være mulig å kutte noe i stønadsbudsjettet.

AAP

Ordringen med AAP er kuttet fra 4 til 3 år. Vi mener det er riktig å reversere perioden tilbake til 4 år og samtidig opprettholde en reell mulighet for forlengelse for de som har behov for det. Det er ikke riktig at de aller fleste får forlenget AAP-perioden i dag. Det overveldende flertallet får ikke noen forlengelse. Vi har fått mange meldinger fra våre medlemmer om svært store problemer for våre brukere på grunn av denne omleggingen. Mange bruker årevis på å få utredet sykdom og slike regler kan være til hinder for at disse brukerne får den bistanden de har behov for. Den nye regelendringen har ført til stans i mange AAP-utbetalinger siden ordningen ble innført for et år siden, noe som fører brukere over på sosialstønader eller å bli forsørget av andre. Konsekvensen er svært ofte at attføringsløpet også stanser opp. Brukerne blir mer opptatt av å få hverdagen til å gå rundt enn å følge behandlingsopplegg/attføringsløp. NAV har også fått mange negative reaksjoner fra leger og spesialisthelsetjenesten.

SVART ØKONOMI/A-KRIM

Det er opprettet A-krim sentre flere steder i landet og dette er noe som regjeringen sier er et satsingsområde. Arbeidet og ressurser som NAV skal bidra med inn i dette samarbeidet er dette ikke tilstrekkelig. Vi trenger en kraftig økning i dette tilskuddet for 2021 for at NAV skal kunne bidra med det som forventes både av de andre i samarbeidet og av oss.

ARBEIDSTILSYNET

Arbeidstilsynet har de senere år blitt pålagt å bruke stadig flere ressurser på a-krim samarbeidet. Dette er et viktig arbeid for å møte den økende arbeidslivskriminaliteten i Norge. Satsningen fører til at øvrige tilsynsoppgaver må nedprioriteres. I praksis vil dette si at Arbeidstilsynet må nedprioritere oppgaver knyttet til kontroll og det forebyggende arbeidet.

Arbeidsmiljøloven krever at alle virksomheter skal arbeide systematisk for å sikre at ingen arbeidstakere blir syke eller skadd på grunn av påvirkninger fra arbeidsmiljøet. Arbeidstilsynets

hovedoppgave bør foruten å veilede om lovens krav, være å kontrollere hva enkeltbedrifter faktisk gjør for å tilfredsstille dette kravet i loven.

Vi vet at arbeidsmiljøfaktorer som ergonomi, kjemiske påvirkninger, psykososiale forhold mv. vil kunne medføre at flere arbeidstakere blir syke etter langvarige påvirkninger i sitt arbeid og dette vil igjen påføre samfunnet sykemeldinger, uførhet og utstøting av eldre arbeidstakere.

Etter vårt syn kan man ikke nedprioritere dette arbeidet uten at det vil medføre økte samfunnsøkonomiske kostnader på både kort og lang sikt. De personlige kostnadene for den enkelte arbeidstaker vil være betydelig. En reduksjon i det forebyggende arbeidet vil kunne medføre at arbeidsulykker, inkludert dødsulykker, igjen vil øke.

Vi mener derfor at det forbyggende arbeidet til Arbeidstilsynet minst må styrkes slik at innsatsen er på det samme nivået som før ressursene ble dreid over til a-krim arbeidet.

Arbeidstilsynet bør i 2021 få en økning i budsjettet som kan finansiere en økt ressursbruk på minst 20 prosent fra dagens nivå.

Med vennlig hilsen
NORSK TJENESTEMANNSLAG

Ellen Dalen
2. nestleder